

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

2. De Impedimento erroris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

cira, dummodo absit animus ira inualidum contractum matrimonium consummandi.

Copula habita cum persona, qua cum matrimonio ob Ecclesiasticam constitutionem consistere nequit, tunc accipit specialem malitiam necessario in confessione explicandam, si impedimentum constitutum fuit precipue propter copulam, quasi illa indecentiam habeat in ordine ad virtutem, puta religionis, ut videre est in religionis voto, cultus disponitur aut contra virtutem pietatis ac reuerentiae erga sanguine iunctos, ut in impedimento consanguinitatis, affinitatis: Secus verò res habet, si impedimentum positum fuit non propter indecentiam copulae, sed ob aliam causam puta criminis punitionem, vel matrimonij libertatem tuendam, ut videre est in impedimento criminis raptus. Quare si quis hoc casu cum muliere, tanquam cum coniuge coniungatur, simplicem fornicationem committit, nisi id faciat in contemptum Ecclesiae.

CAP. II.

De impedimento Erroris.

Error personae contractum matrimonij naturali iure irritum reddit. Ratio, quia error circa substantiam siue obiectum substantiale vitiat omnem contractum, Persona autem determinatè cognita contrahenti solet esse substantiale obiectum contractus matrimonialis. Ergo error circa personam vitiat contractum matrimonij. In

LIII 2 sacra-

sacramentis verò aliis, V. C. baptismatis error circa personam, putando esse Petrum, cum sit Iohannes &c. sacramentum non vitiat, quia virtualis ministrantis intentio esse debet baptizandi, confirmandi hominem præsentem, ac capace[m] quicumque ille sit. Quod si tamen errans actualiter intendat contra hæc cum muliere proposita, quæcunque illa sit, valet matrimonium; sicuti & valida est emptio, si falsò existimans esse bucephalum, velit tamen emere hunc equum, quicumque sit; Nam eiusmodi error speculatiuus tantum censetur, non practicus, quippe haud vitians obiectum substantiale actus voluntarij.

- 2 Error circa qualitatem, & si ex dolo alterius contrahentis proueniat, & det causam contrahendi, matrimonium non infirmat, V. C. si quis contrahat cum Caia simulante se sanam, virginem, cum sit leprosa, corrupta &c. Quia talis error non tollit voluntarium simpliciter, nec vetus Canon extat, quo infirmetur tale matrimonium, quippe substantialiter consistens. Limita hanc assertionem. Primò nisi contrahens actualem voluntatem habeat non accipiendi mulierem hanc in uxorem, nisi sana, virgo sit. Secundò nisi error qualitatis etiam in errorem substantiæ, siue personæ redundet, si videlicet aliquis existimet, se cum alia persona contrahere, non ea, quam exterius accipit; Ideoque neq; consentiat cum hac contrahere, quia non cognoscentis aut errantis non est consensus. Id verò tunc evenire solet, si per qualitatem vnam vel plures, certa persona describatur, animoque designetur, quæ visu alioquin
igno-

ignota est, vt si consentiens animo ad accipien-
dam eam, quæ est inter filias Sempronij primoge-
nita, offeratur autem postea Caia, quæ primoge-
nitam se mentitur: Non valet matrimonium, ta-
met si ponamus primogenitam ante mortuam ef-
se. Secus est, si Caia hæc visu prius nota, & ad
matrimonium determinata fuisset, tametsi postea
simulet se primogenitam, cum non sit; Valebit
tamen matrimonium nisi actualis inrentio fuisset
saltem animo retenta, non accipiendi eam nisi
primogenita sit.

Quod verò matrimonium Ecclesiastico iure
irritum sit, quod graui metu iniusto celebratum,
non verò quod ob dolum: Ratio est, quia utrum-
uis iniusta, grauis interuenerit plerumque coram
Ecclesia demum stare potest; At verò dolum feruè
occultus est, Quare ne multa matrimonia dubi-
um valorem haberent, expediebat ea non in fir-
mari, quando spectato naturali iure subsistendi
vim obtinent.

Error circa qualitarem conditionis seruilis, si
alter contrahentium ingenuus est, vel liber, ma-
trimonium irritum reddit, quia conuenit, vt ma-
trimonium contrahentes æqualem corporum suo-
rum potestatem inter se conferant ad generatio-
nis finem &c. Liber autem homo plenam sui cor-
poris potestatem habens, dat alteri, obligans se
ad indiuiduam vitæ societatem, mancipium au-
tem hoc non potest facere, quando quidem in po-
testate domini sui constitutus vendi, & in terras
longinquas ablegari potest; Si tamen liber sciet,

alterius quocum contrahit seruilem conditionem iam sponte remittat, valebit matrimonium.

4 Mancipium à Domino prohiberi non potest, quominus matrimonium contrahat: quamuis debita seruitia nihilominus exigi possint, etiam ablegando ab vxore, quia iure suo utitur; peccabit tamen dominus contra charitatem, si coniugis probabili periculo in continentiam exponat; Quare Iudicis Ecclesiastici officio interdici illi poterit, ne seruum coniugatum ita impediatur dominus, ne nunquam, aut vix unquam vxori cohabitare possit.

5 Coloni, Originarij, ascriptitij, quales in Germania etiam (qui ita dominis terræ obligati sunt, vt recedere illis non liceat, nisi remissione gratis facta, aut precio remissionis persoluto) propriè non sunt serui, sed potius liberi homines. Quare quæ in hoc capite de seruis dicta, ad eos non pertinent.

C A P. III.

De impedimento Voti.

2 Votum solemnis professionis in religione approbata, nõ tamen soluit matrimoniũ ratum, sed etiam dirimit contrahendum. Ratio quia placuit Ecclesiæ eos, qui vitæ perfectioris statu suscepto, stabili se obligatione D E O & Ecclesiæ cõsecrant, inhabiles efficere ad statum matrimonij religiosæ eiusmodi obligationi valdè repugnãtem.

Vota